

АЕРОГРАФІЯ В ТВОРЧОСТІ ХРИСТИНИ БОЧАН

Як свідчать літературні джерела, технологія аерографії вперше була застосована 1893 року [3, с. 63–64]. В Америці і Європі у 1930-х роках художники використовували аерограф в ілюструванні журналів; у 60-ті і 80-ті роки ХХ ст. – в розписі поверхні корпусу автомобілів; у 1960-ті – в модерністському мистецтві поп-арту і гіперреалізму, що базувалися на фотографічному відображенні оточуючого світу, при створенні картин та рекламних плакатів, дозволяючи якісно ретушувати фотографії [5]. В Росії у 1920-ті роки техніку аерографії вперше використала Людмила Маяковська при оздобленні великих партій текстилю на провідних текстильних фабриках.

Метою дослідження є висвітлення можливостей аерографії як мистецької техніки у творчості тернопільських художників. Для цього плануємо здійснити мистецтвознавчий аналіз робіт Христини Бочан та на основі її робіт виявити основні тенденції аерографічного стилю сьогодення.

Христина Бочан народилася у Ризі, де і закінчила художню школу. У Португалії вона познайомилася із майбутнім чоловіком і разом з ним захопилася мистецтвом аерографії. За кордоном Христина та Ігор Бочан організували дві виставки «аерографічних картин». Зараз подружжя проживає у селі Гайворонка Тербовлянського району та своє мистецтво популяризує в Тернопільській області, працюючи під брендом «Maruska Maruska» [2]. Повітряним пістолетом автомобільними фарбами художники малюють на полотні, стінах, дереві та металі. Такі картини служать довше і не вигорають на сонці. Творчий доробок Х. Бочан налічує понад п'ятдесят фотоальбомів робіт у соціальних мережах Фейсбук та Інстаграм.

Співпрацюючи з Марійським духовним центром, художниця виконала розпис-ікону «Тайна вечера» у Соборі Зарваницької Матері Божої. Техніка аерографії дозволяє отримувати дуже красиве та ефектне зображення, особливо при змішуванні кольорів.

Нещодавно закінчилась робота з фермерським господарством «Зарваниця АРГО» і спільний мистецький проєкт художнього розпису у школі та дитячому садочку села Вишнівчик. Тут на стінах вже з'явилися персонажі з традиційних казок «Колобок», «Троє поросят» та «Чарівний горох» [1]. Діти в захваті від ілюстрацій на стінах через впізнаваність героїв.

Іл. 1. Христина Бочан. Ілюстрація мультфільму «Рапунцель». Аерографія. Вишнівецький ДНЗ. 2019.

Так, одним із улюблених усіма зображень, є фрагмент з сучасного мультфільму діснеєвської студії: «Рапунцель: заплутана історія» (Іл. 1). Принцеса, розбійник, кінь та хамелеон плывуть у човні до замку, споглядаючи на сотні запущених у небо ліхтариків. Кожен із героїв ілюстрації добре вимальований. Збережено всі деталі образу героїв: особливості їх одягу, рис обличчя та характерів. Особливу увагу варто звернути на чарівне волосся головної героїні, що зразу привертає на себе увагу. Добре передано його блиск та довжину. З точки зору анатомії малюнок не передає все достовірно, проте враховані всі живописні нюанси. Правдиво передані, тіні, півтіні, рефлекси, відблиски. Кожен предмет, елемент героя або його гардеробу має свою чудово зображену фактуру. Ця ілюстрація кожен день тішить своєю присутністю малечу та їх батьків. Вона додає казковості приміщенню в якому стільки часу проводять діти.

Проте найпопулярнішими залишаються роботи, з так званим 3-D ефектом, коли окремі фрагменти зображені за рамою, і фотографуючись, складається враження, ніби ти всередині картини – в пащі акули чи на мітлі відьми (Іл. 2).

Іл. 2. Христина Бочан.
Вікторія. Аерографія.
Мадрид. 2017 р.

Наприклад, у картині «Вікторія» змальовано давньогрецьку богиню чесної перемоги. Молода дівчина з білосніжними крилами, у традиційній для своєї культури та епохи туніці і лавровому вінку, ніби висувається з картини, тримаючи в руках масивну золоту корону. Постаць героїні обмежена строгою фіолетовою рамкою та суворим чорним фоном у ній. Це мало б робити її частиною плаского зображення, проте вдава гра тіні, виставлене з рами крило, добре підібраний ракурс створюють той самий 3-Д ефект. Вікторія зображена правдоподібно. У роботі використана класична техніка аерографії по заштукатуреній поверхні. Малюнок є чудово побудованим з точки зору анатомії та композиції. Таке зображення було створено задля розважальної мети. Завдяки ньому кожен має змогу на декілька хвилин стати справжнім переможцем, піднісши голову до корони у руках давньогрецької богині.

Отже, перевага аерографії полягає в тому, що вона є досить універсальною. Її можна застосовувати на більшості придатних для малювання поверхнях. Спеціальні аерографи можуть навіть виконувати малюнки на нігтях. У своїй творчості подружжя Бочан використовує більш традиційні техніки. Проте їхні роботи не втрачають від цього своєї унікальності, водночас відображаючи головні тенденції сучасного мистецтва – виконання в стилістиці гіперреалізму, «фотографічність», точність деталей при зображенні різних об'єктів; великоформатність; різноманітність тематики. Аерограф дозволяє відтворити різноманітні текстури, при цьому досягається така ж виразність зображення, як і виконаного пензлем.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безкоровайна М. На Тернопільщині живуть майстри повітряного пензля. *Терен*. URL : <http://teren.in.ua/2018/10/25/na-ternopilshhyni-zhyvut-majstry-povitryanogo-penzlya/> (дата звернення: 08.04. 2019).
2. Дроган-Іванець Н. «Втілюємо мрію в життя» – Христина та Ігор Бочан. *Хата*. URL : <https://hata.te.ua/2018/10/01/vtilyuemo-mrii-v-zhyttia-khrystyna-ta-ihor-bochan/> (дата звернення: 08.04. 2019).

3. Куценков В. И. Декоративная живопись : учеб. пособие. Екатеринбург : Изд-во ГОУ ВПО «Рос. гос. проф.-пед. ун-т», 2008. 106 с.
4. Маньковська Л. «Тайна вечеря» автомобільною фарбою: як латвійська художниця прикрашає храм на Тернопільщині. «5 канал». URL : <https://www.5.ua/regiony/ikony-ternopil-184573.html> (дата звернення : 08.04. 2019).
5. Парраман Х. М. Аерографія для художників. Москва : Родничок, 2001. 143 с.

Луца Р.

Науковий керівник – доц. Тютюнник І. С.

СКУЛЬПТУРИ ДЖЕФФА КУНСА

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть масового поширення у світовій культурі набуло явище так званого «публічного мистецтва». Як стверджують мистецтвознавці, public art «перебуває на перетині художніх, урбаністичних, технологічних, соціальних і економічних процесів і слугує індикатором сучасних соціокультурних змін» [2, с. 78]. Поряд з традиційними фігуративними скульптурами, концептуальними, абстрактними об'єктами, творами, які апелюють до соціальних аспектів, несуть меморіальне, чи виключно естетичне навантаження у культурі постмодернізму розвивається і нео-поп арт. Виникла ця течія у 1980-ті роки як реакція на концептуалізм і мінімалізм. Нео-поп не є принципово новим художнім явищем, а швидше являє собою еволюцію поп-арту з його інтересом до предметів масового вжитку і знаменитостей популярної культури (скульптури Катаріни Фріч, Джеффа Кунса, Деніела Едвардса та ін.) [3].

Мета статті – висвітлити стилістику напряму нео-поп на прикладі робіт Джеффа Кунса і з'ясувати їхнє значення у світовому мистецтві.

Відомі нам ще з дитинства, надувні кульки приносили велике задоволення, коли брали їх в руки і наповнювали повітрям, дмухаючи щосили. Джефф Кунс це «повітряне диво», зробив справою усього свого життя. Він навчився надувати метал роблячи його легкими і неперевершеними.

Ще з самого дитинства він знав, що своє життя поєднає з мистецтвом і тому закінчив Мерілендський художній коледж. Дивакуватий хлопець з червоним волоссям і вусами як у Сальвадора Далі не дуже цікавило класичне мистецтво і тому свою нестримну фантазію він, ще в роки свого студентства почав відтворювати у корпорації Jeff Koons, де втілював найбільш дивні і дорогі задуми, які вимагали важких технічних рішень. Було складно розпочинати нову справу без допомоги і підтримки, тому він опирався винятково на свою фантазію та творчу уяву. Перші свої роботи він виконав у стилі ready-made, що в перекладі означає як «готові речі». В цьому стилі працював Марсель Дюшан, відомий своєю скульптурою «Фонтан», але Кунс не пішов у напрямку сюрреалізму, як Сальвадор Далі з якого він черпав творче натхнення і навіть хотів бути схожим на нього, а все ж таки хотів створити свій витвір мистецтва, який принесе йому визнання серед тогочасних митців. Відомою стала серія об'єктів Джеффа Кунса «Рівновага» (1985 р.). Ці роботи складаються з ряду м'ячів, викладених у воді. Трішки пізніше він вдосконалив цю роботу і дав іншу назву «Три м'ячі 50/50 Бак», де резервуар залитий на половину водою. Створити цю роботу було не так вже і просто, як здається на перший погляд. Художник повинен був чітко розрахувати співвідношення питної і соленої води в боксі, тому неодноразово консультувався з цього питання з лауреатом Нобелівської премії Річардом Фейманом. Метою робіт було створити ефект невагомості, речей, які позбавлені земного тяжіння, тому в подальшому він замінив воду на важкий нержавіючий метал, але відчуття легкості робіт не була втрачена. Він покривав метал кольоровим блиском, щоб скульптура здавалася більш легкою. В техніці «надувної» сталі була виконана робота Balloon Dog, у вигляді фігурки зі скручених повітряних кульок. Ще одна його робота, яка виділялася серед інших це «Цуценья» (1992 р.), виконана з живих квітів висотою близько тринадцяти метрів.

Скульптура американського художника Джеффа Кунса «Балерина, яка сидить» (1917 р.), розташована поблизу Рокфеллер-Центру в Нью-Йорку, дуже нагадує фарфорову статуетку української майстрині Оксани Жникруп (іл. 1). Схожість помітив грузинський художник Ладос Почхуа, розповівши на Facebook, що Кунс із асистентами просто збільшив фарфорову роботу української майстрині, забувши повідомити про авторство [4]. Нова скульптура – збільшена копія із металу його давнішої дерев'яної роботи серії «Старовина». Кунс розповідав, що на